

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON 10
KANTONALNI SUD U LIVNU

Broj: 68 0 P 058002 24 Gž 2
Livno, 07.11.2024. godine

Kantonalni sud u Livnu, u vijeću sastavljenom od sudaca Ozrenke Vidačak kao predsjednice vijeća, Sofije Vrdoljak i Ane Krstanović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1. Ž.B., sin M., D., ..., 2. S.B., žena Ž., D. ..., 3. M.B., sin Ž., D., ..., 4. Mldb., sin Ž., D., ..., koje zastupaju punomoćnici Josip Muselimović i Ana Primorac, odvjetnici iz Mostara, ul. Kralja Zvonimira b.b., protiv tuženika Hercegbosanska županija, MUP Livno, koju zastupa zastupnik po zakonu Županijsko javno pravobraniteljstvo Livno, radi naknade štete, odlučujući po žalbama tužitelja i tuženika, izjavljenih protiv presude Općinskog suda u Livnu broj 68 0 P 058002 23 P 2 od 14.02.2024. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 07.11.2024. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

I. Žalba tužitelja se djelomično uvaža i prvostupanjska presuda u dijelu odluke o troškovima postupka, stavak III izreke, preinačava na način da je dužan tuženik na ime naknade troškova parničnog postupka isplatiti tužiteljima iznos od 12.321,40 KM, umjesto iznosa od 10.547,85 KM, dok se u preostalom dijelu žalba tužitelja odbija.

II. Žalba tuženika je neutemeljena.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostupanjskom presudom odlučeno je kako slijedi:

„Dužan je tuženik prvotužitelju Ž.B. po osnovu trajne potrebne tuđe njege i pomoći isplaćivati mjesečnu rentu u iznosu od 858,00 KM počev od dana podnošenja tužbe pa ubuduće dok se za to okolnosti ne promjene. Sve dospjele obroke do pravomoćnosti presude dužan je tuženik isplatiti prvotužitelju odjednom, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, a buduće obroke najkasnije do 10-og u mjesecu za tekući mjesec, sve u roku od 30 dana.

Preostali dio tužbenog zahtjeva kojim tužitelj Ž.B. traži da mu tužena na ime tuđe pomoći i njege za period od 03.03.2017. godine, kao dana ranjavanja pa do 16.12.2019. godine, kao dana podnošenja tužbe isplati iznos od 11.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate sve u roku od 30 dana, odbija se.

Dužan je tuženik, na ime naknade troškova parničnog postupka, isplatiti tužiteljima iznos od 10.547,85 KM, u roku 30 dana .“

Protiv navedene presude u odbijajućem dijelu pravovremeno su izjavili žalbu tužitelji koji žalbom pobijaju presudu iz svih žalbenih razloga navedenih u članku 208 stavak 1 Zakona o parničnom postupku („Sl. novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06, 98/15, u daljem tekstu ZPP-e), s prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači u pobijanom dijelu na način da se u cijelosti usvoji tužbeni zahtjev i tuženik obveže tužitelju naknaditi troškove parničnog postupka ili da se presuda u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Protiv navedene presude, u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev pravovremeno je žalbu podnio tuženik koji žalbom pobija presudu iz svih žalbenih razloga navedenih u članku 208 stavak 1 ZPP-a, s prijedlogom da se žalba uvaži, presuda u pobijanom dijelu preinači na način da se tužbeni zahtjev u tom dijelu odbije i obvežu tužitelji na naknadu troškova postupka prema ispostavljenom troškovniku uvećano za troškove žalbenog postupka.

Tužitelji u odgovoru na žalbe predlažu da se žalba tuženika odbije kao neutemeljena.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga i u granicama članka 221 ZPP-a, odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga.

Žalba tužitelja je djelomično utemeljena.

Žalba tuženika je neutemeljena.

Odlučujući po žalbama tužitelja i tuženika na presudu Općinskog suda u Livnu, br. 68 0 P 058002 19 P od 14.11.2022. godine i na rješenje br. 68 0 P 058002 19 P od 20.02.2023. godine, Županijski sud u Livnu je donio presudu br. 68 0 P 058002 23 Gž od 22.08.2023. godine, kojom je ukinuo presudu prvostupanjskog suda u dijelu u kojem je tuženi obvezan da tužitelju Ž.B. po osnovu trajne potrebe tuđe njege i pomoći isplaćivati mjesečnu rentu u iznosu od 700,00 KM počev od dana podnošenja tužbe pa ubuduće, dok se za to okolnosti ne promijene, s tim da sve dospjele obroke do pravomoćnosti presude dužan je tuženik isplatiti tužitelju odjednom sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, a buduće obroke najkasnije do 10-og u mjesecu za tekući mjesec, kao i u dijelu odluke o troškovima postupka i predmet vratio prvostupanjskom sudu na ponovni postupak. Istom presudo uvažena je žalba tužitelja i ukinuto je navedeno prvostupanjsko rješenje i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Prvostupanjska presuda Općinskog suda u Livnu br. 68 0 P 058002 19 P od 14.11.2022. godine postala je pravomoćna u dijelu kojim je potvrđena presudom Kantonalnog suda u Livnu br. br. 68 0 P 058002 23 Gž od 22.08.2023. godine, a koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete tužitelju ad 1) i u dijelu kojim je preinačena, kao i u dijelu kojim je odbijen tužitelj ad 1) s tužbenim zahtjevom na ime naknade po osnovu izgubljene zarade u mjesečnom iznosu od po 1.500,00 KM, na ime troškova liječenja u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM, te u dijelu kojim je obvezana tužena na naknadu štete tužiteljima ad 2), ad 3) i ad 4) na ime duševnih bolova zbog teškog invaliditeta bliske osobe u iznosu od po 20.000,00 KM za svakog tužitelja.

U ponovnom postupku prvostupanjski sud je donio pobijanu presudu, a kako je to pobliže naprijed navedeno.

Na ročištu dana 07.02.2024. godine tužitelj su konačno opredijelili tužbeni zahtjev kojim tužitelj ad 1) od tuženika po osnovu trajne potrebne tuđe njege i pomoći potražuje isplatu mjesečnu rentu u iznosu od 858,00 KM počev od dana podnošenja tužbe pa ubuduće dok se za to okolnosti ne promjene, s tim da sve dospjele obroke do pravomoćnosti presude dužan je tuženik isplatiti tužitelju ad 1) odjednom, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, a buduće obroke najkasnije do 10-og u mjesecu za tekući mjesec, sve u roku od 30 dana, dok u preostalom dijelu tužbeni zahtjev ostaje ne izmijenjen.

Prvostupanjskom presudom je u cijelosti usvojen tužbeni zahtjev tužitelja ad 1) kojim potražuje isplatu mjesečne rente na ime tuđe njege i pomoći u iznosu od 858,00 KM. Iz provedenih dokaza pred prvostupanjskim sudom proizlazi da je tužitelj Ž.B. kao policijski službenik u Ministarstva unutarnjih poslova Kantona 10, PP Drvar, prilikom intervencije dana 03.03.2017. godine kada je izvršena oružana pljačka Intese Sanpaolo bank d.d. u Drvaru ranjen, kojom prilikom je zadobio teške tjelesne povrede, koje je zadobio prilikom obavljanja svoje dužnosti, što ne spori ni tuženik. Dakle, tužitelj Ž.B. je zadobio teške tjelesne povrede na radu pa je tuženik kao poslodavac, sukladno članka 93.stavak 1. Zakona o radu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/16, 89/18), dužan naknaditi štetu radniku po općim propisima obveznog prava.

Člankom 195 st. 2 Zakona o obveznim odnosima Federacije BiH („Sl. list SFRJ“, br. 29/78, 39/85 i 57/89; „Sl. list R BiH“, br. 2/92, 13/93 i 13/94; „Sl. novine Federacije BiH“, br. 29/03 i 42/11, u daljem tekstu ZOO) je pripisano da ako povrijeđeni zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rad gubi zaradu, ili su mu potrebe trajno povećane, ili su mogućnosti njegovog daljnjeg razvijanja i napredovanja uništene ili umanjene, odgovorna osoba dužna je plaćati povrijeđenom određenu novčanu rentu, kao naknadu za tu štetu. U konkretnom slučaju tužitelj zbog trajnog povećanja potreba koje se odnose na plaćanje osobe koja će ga ubuduće njegovati (tuđa pomoć ili pomoć u kućanstvu) potražuje isplatu u vidu rente. Tužitelju pripada pravo na naknadu za tuđu pomoć i kad mu tu pomoć pruža član obitelji besplatno.

Među strankama nije sporno da je tužitelj Ž.B. u predmetnom događaju od 03.03.2017. godine zadobio prostrijelnu ranu u području prsnoslabinskog dijela leđa sa prijelomom prva tri slabinska kralješka, prijelom XII rebra s desne strane, oduzetost donjih ekstremiteta kao posljedica prostorne rane, prisustvo krvi iz zraka u desnoj pleuralnoj šupljini kao posljedica ranjavanja, nagnječenje desnog bubrega, iščašenje u području desnog ramenog zgloba sa prijelomom o gornjem dijelu nadlaktične kosti, i da je ozljeđivanje kod tužitelja Ž.B. uzrokom umanjenja životne aktivnosti zbog invalidnosti za 100% a koji se očituje u ozljedi kralježnice sa trajnim i potpunim oštećenjem kičmene moždine sa paraplegijom inkontinencijom.

Prema nalazu vještaka medicinske struke obzirom na težinu ozljeda kod tužitelja ad 1) se može smatrati da je liječenje završeno i da ne postoje lijekovi niti medicinske procedure koje mogu poboljšati zdravstveno stanje, a očekivati je samo pogoršanje stanja tako da je posljedica ozljeđivanja definitivna i oštećeni je trajno nesposoban. Za daljnje funkcioniranje je nužno osigurati kontrolne preglede neurologa, urologa, fizijatra jer adekvatnim tretmanom se može utjecati na prevenciju

mogućih komplikacija (dekubitusa), a nužno mu je osigurati invalidska kolica, sprave za vježbanje kao i osigurati mu ostala ortopedska pomagala za ovakvu vrstu ozljeda, kao i lijekove koje koristi. Oštećenom će doživotno biti potrebna njega i pomoć druge osobe od 4,30 sati dnevno vezano za hranjenje, higijenu, eventualni izlasci na zrak.

Tužiteljice S.B., supruge tužitelja Ž.B. S.B. i M.B., sina tužitelja Ž.B., u svom iskazu su izjavili da se zdravstveno stanje tužitelja Ž.B. stalno pogoršava, da ga ne mogu ostaviti sama, i da isti mora biti pod nadzorom 24 sata jer ni stambeni objekt nije prilagođen za Ž.B. kao stopostotnog invalida.

I prema nalazu i mišljenju vještaka dr. Saliha Terzića, Tužitelj Ž.B. je zbog teškog povređivanja proveo višemjesečno liječenje i rehabilitaciju i da su zaostale teške posljedice zbog povređivanja u vidu paraplegije, stalnog nošenja katetera i pelena da ima ograničeno kretanje desnog ramena teškog stupnja kao i poteškoće kod disanja, a zbog izraženih duševnih smetnji kao i uzimanje odgovarajućih psihijatrijskih lijekova tako da je došlo do trajnih duševnih smetnji označeni kao posttraumatski stresni poremećaj i da zbog povreda i duševnog poremećaja tužitelju Ž.B. umanjena opća životna aktivnost 100%, da se liječenje smatra završenim, a njegova radna sposobnost je teško reducirana, odnosno da je nesposoban za rad, da tužitelju Ž.B. isključivo sa psihijatrijskog aspekta nužna pomoć od dva sata dnevno ne računajući njegovo tjelesni invaliditet za što mu je potrebna stalna pomoć druge osobe.

Pravilno je prvostupanjski sud na temelju nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke dr. Josipa Perića i dr. Saliha Terzić utvrdio da je oštećenom Ž.B. za troškove zbog trajno povećanih potreba za njegu i pomoć druge osobe potrebno 6,50 sati dnevno, čime bi se zadovoljile potrebe za hranjenje, razgibavanje tijela, mijenjanje rublja i posteljine, izvođenje u kolicima, kao i ostale svakodnevne poslove, kao pomoć sa psihijatrijskog aspekta, a i u preostalom vremenu tužitelj ne može biti bez trajnog nadzora, obzirom na njegovo stanje invalidnosti.

Visina rente na ime njege i pomoći druge osobe utvrđena je na temelju nalaza i mišljenja vještaka financijske struke Stipana Perić, a na temelju minimalne satnice na području Federacije BiH u iznosu od 4,40 KM, pomnožen sa brojem sati koji su potrebni za pomoć i njegu druge osobe, što je u konkretnom slučaju 6,5 sati, pa je tako utvrđen iznos dnevnice od 28,60 KM, koja pomnožena sa 30 dana iznosi 858,00 KM mjesečno. Dakle, visini nije utvrđena obzirom na dnevnicu stručne medicinske osobe, nego minimalne satnice na području Federacije BiH, jer za pružanje usluga njege i pomoći druge osobe nije potrebna stručna osoba. U konkretnom slučaju tužitelju ad 1) njegu i pomoć pružaju članovi obitelji.

Dakle, tužitelju Ž.B. za period od dana podnošenja tužbe pa ubuduće s osnova trajne tuđe njege i pomoći pripada mjesečna renta u iznosu od 858,00 KM, sukladno čl. 195 st. 2 a u svezi s čl. 188 ZOO-a..

Obzirom na navedeno, prvostupanjski sud je potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo nije napravio niti jednu povredu parničnog postupka u pogledu dosuđenja naknade na ime njega i pomoći druge osobe.

Što se tiče žalbenih navoda tuženika da je tužitelju Ž.B. pripada pravo na tuđu njegu i pomoć u vidu mjesečne rente sukladno Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom („Sl. novine Federacije BiH“, br.

36/99,54/04, 39/06,14/09, 45/16, 40/18), da nadležni Centra za socijalni rad donosi rješenje na temelju Nalaza, ocjene i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, obzirom na postotak invalidnosti, tužena nije dokazala da tužitelj po tom osnovu prima takvu naknadu, što bi onda utjecalo na izračun visine naknade prema odredbama Zakona o obveznim odnosima, i što može utjecati na eventualno umanjenje ove naknade u budućnosti, zbog promijenjenih okolnosti.

Neutemeljeni su žalbenih navoda tuženika da se odredbe čl. 188 ZOO-a mogu primijeniti samo na u slučaju dosuđenja mjesečne rente u slučaju smrti, tjelesne povrede ili oštećenja zdravlja ali ne i za trajnu tuđu njegu i pomoć, jer se iste odredbe odnose na sve oblike novčane rente, kako se to i navodi u slučaju smrti, tjelesne povrede ili oštećenja zdravlja iz kojih proizlazi i pravo na tuđu njegu i pomoć. Naknada materijalne štete u slučaju smrti, tjelesne povrede ili oštećenja zdravlja propisane su odredbama čl. 193 i 195 ZOO-a koje podrazumijevaju sve nužne (opravdane) troškove koji su posljedica štetnog događaja, pa tako i na ime njege i pomoć druge osobe.

Pravilno je odlučio prvostupanjski sud kad je odbio dio tužbenog zahtjeva kojim tužitelj ad 1) traži da mu tužena na ime tuđe pomoći i njege za period od 03.03.2017. godine, kao dana ranjavanja pa do 16.12.2019. godine, kao dana podnošenja tužbe isplati iznos od 11.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana jer tužitelj nije dokazao u kojem dijelu navedenog periodu mu je bila potrebna njega i pomoć druge osobe kad je nesporno da se po ranjavanju nalazio i na bolničkom liječenju a potom i na banjskom liječenju, kada su mu pomoć i njegu pružali zdravstveni radnici. Tužitelj ad 1) nije dokazao ni visinu potraživanja jer na iste okolnosti nisu predloženi niti izvođenje dokazi, pa je pravilno prvostupanjski sud primjenom pravila o teretu dokazivanja iz čl. 126 a u svezi s čl. 123 ZPP-a odbio taj dio tužbenog zahtjeva.

Neutemeljeni su žalbeni navodi tužitelja i pozivanje na provedene dokaza tijekom prvostupanjskog postupka jer sud postupa po postavljenom tužbenom zahtjevu i na temelju provedenih dokaza utvrđuje relevantne činjenice na temelju kojih će donijeti svoju odluku. Iz dokaza na koje se poziva tužitelj u žalbi, nesporno proizlazi da je u predmetnom periodu isti bio na liječenju u Županijskoj bolnici Livno, Varaždinskim toplicama. Reumal Fojnica (više puta) SKB Split, KBC Split, KBC Zagreb, Opća bolnica Varaždin i dr., kada mu je pružena njega i pomoć u tim ustanovama, a tužitelj nije postavio tužbeni zahtjev na način da je u istom izostavio period kad je imao njegu i pomoć ustanove u kojoj se liječio. Tužitelj tek u žalbi iznosi činjenice od kada do kada je tužitelj boravio u medicinskim ustanovama, a kada ne. Prvostupanjski sud je pravilno odlučio o postavljenom tužbenom zahtjevu. Za vrijeme boravka povrijeđenog u bolnici i toplicama za vrijeme rehabilitacije istom ne pripada prvo na naknadu za njegu i pomoć jer istu je primao u medicinskoj ustanovi.

I ostali žalbeni navodi su neutemeljeni i nisu od utjecaja na odlučivanje po žalbi.

Žalba tužitelja se djelomično uvažava i prvostupanjska presuda u dijelu odluke o troškovima postupka, stavak III, preinačava na način da je dužan tuženik na ime naknade troškova parničnog postupka isplatiti tužiteljima iznos od 12.321,40 KM, umjesto iznosa od 10.547,85 KM. O troškovima postupka je odlučeno sukladno čl. 386 st. 2 i čl. 387 st. 1 ZPP-a i odredbi Tarife o nagradama i naknadama troškova za rad odvjetnika („Sl. novine Federacije BiH“, br. 22/04), obzirom na vrijednost spora, te

ispostavljeni troškovnik, pa se tužiteljima priznaju troškovi na ime sastava tužbe, zastupanje na pripremnom ročištu u iznosu od po 1.000,00 KM za svaku parničnu radnju, pristup na odgođeno pripremnom ročištu (14.01.2021. g.) u iznosu od 500,00 KM, zastupanja na ročištu glavne rasprave u iznosu od 1.100,00 KM, zastupanja na 3 odložena ročišta glavne rasprave u iznosu od po 550,00 KM za svaku parničnu radnju, zastupanje na pripremnom ročištu i ročištu glavne rasprave u ponovnom postupku iznosu od po 1.250,00 KM, zastupanje na nastavku pripremnog ročišta i ročišta glavne rasprave u ponovnom postupku u iznosu od po 625,00 KM, sastav žalbe (x2) u iznosu od po 1.250,00, za sastav revizije u iznosu od 1.250,00 KM, sve uvećano za PDV-e u iznosu od 2150,50 KM, troškove vještačenja u iznosu od 1.650,00 KM, u sveukupnom iznosu od 16.450,50 KM, pa je sukladno čl. 386 st. 2, čl. 387 i čl. 396 ZPP-a obvezan je tuženik na naknadu troškova postupka tužitelja u iznosu od 12.321,40 KM, a što odgovara uspjehu tužitelja u parnici od 74,90%.

Tužiteljima se ne priznaju troškovi odvjetnika na ime prijevoza od sjedišta odvjetničkog ureda do sjedišta suda za dolazak na ročišta jer isti nisu bili neophodni za vođenje parnice. Naime, tužitelji su izabrali za punomoćnike odvjetnike izvan sjedišta suda u kojem je vođen predmetni postupak i to je njihov osobni izbor i u tom slučaju tužitelji snosi troškove njihovih putovanja do mjesta sjedišta suda i takvi troškovi ne padaju na teret tuženika, jer u sjedištu prvostupanjskog suda ima odvjetnika koji su mogli pružiti pravnu pomoć tužitelju i sud priznaje samo troškove koje bi stranka imala da je odvjetnik iz mjesta sjedišta suda. Stranka po svom izboru može angažirati odvjetnika izvan sjedišta suda i u tom slučaju snosi troškove putovanja.

Tužiteljima ne pripada pravo na naknadu odvjetničkog troška na ime odsustva iz ureda kad u uredu ima više odvjetnika.

Tužiteljima se ne priznaju troškovi na ime sudske pristojbe jer isti nisu dokazali da su imali te troškove.

U preostalom dijelu žalba tužitelja se odbija.

Radi iznijetog, a na temelju člana 224 stavak 1 tačka 5, a u svezi s čl. 229 točka 4 i čl. 226 ZPP-a, odlučeno je kao u izreci presude.

Predsjednica vijeća

Ozrenka Vidačak